

Majowe ogólnopolskie seminarium archiwalne, zorganizowane przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich i Archiwum Państwowe w Płocku, poświęcone było archiwom wyodrębnionym w polskiej sieci archiwalnej. Bardzo ciekawe wystąpienia przedstawicieli archiwów wyodrębnionych, w tym Kancelarii Sejmu, Senatu, Prezydenta RP, Prezesa Rady Ministrów, Straży Granicznej, Agencji Wywiadu, Policji, Ministerstwa Spraw Zagranicznych – seminarium nie spotkało się z odzewem jedynie ze strony Instytutu Pamięi Narodowej – okraśliły także dwa wystąpienia kolegów archiwistów z Węgier i Niemiec. Jak się okazuje, archiwa wyodrębnione, w tak dużej skali, są chyba ściśle specyfiką polskiej sieci archiwalnej. Nad zjawiskiem tym pochylił się również Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Paweł Pietrzyk, który zwrócił uwagę na fakt pozostawiania olbrzymiej części państwowego zasobu archiwalnego poza sferą wpływów Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, porównując dowcipnie zasoby archiwalne wyodrębnione do DARNETu. Gość z Niemiec Gerhard Fürmetz reprezentujący Bayerischen Hauptstaatsarchiv, swoje wystąpienie – „Polizei- und Geheimdienstunterlagen seit 1945 in den Staatlichen Archiven Bayerns – Übernahme, Erschließung und Benützbarkeit” – rozpoczął od stwierdzenia, że taka konstrukcja prawna w praktyce zarówno landu Bawaria jak i prawie federalnym nie występuje, a dokumentacja organów bezpieczeństwa i innych centralnych organów władzy trafia do archiwów państwowych, co omówił na przykładzie monachijskiego archiwum.

Wyjątek może stanowić dotychczasowy statut tzw. Instytutu Gauka, czyli Pełnomocnika Federalnego do spraw Materiałów Państwowej Służby Bezpieczeństwa NRD ( Bundesbeauftragte für die Unterlagen des Staatssicherheitsdienstes der ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik, BStU). Wkrótce jednak sytuacja odrębności BStU może okazać się niebyłą. Już więcej niż jedno pokolenie dorastało w zjednoczonych Niemczech. W tym roku przypada 30 rocznica upadku muru berlińskiego, a także ocalenia dla potomności akt enerdowskiej służby bezpieczeństwa. Ministerium für Staatssicherheit (MfS), powszechnie zwane Stasi. Roland Jahn obecny prezes BStU powiedział: „Minęło 30 lat, odkąd odważni obywatele w Pokojowej Rewolucji zabezpieczyli dokumenty Stasi i wywalczyli do nich dostęp. Upublicznienie dokumentów Stasi jest jednym z głównych osiągnięć Pokojowej Rewolucji. 30 lat pracy z dokumentami Stasi to dobry czas na wyznaczenie kursu na przyszłość. ” Federalny komisarz ds. Dokumentów Stasi (BStU), Roland Jahn, przekazał przewodniczącemu niemieckiego Bundestagu, dr. Stasi

Jak powinien wyglądać przyszłość materiałów archiwalnych Stasi? Na polecenie Bundestagu, nad powyższą kwestią Federalny Komisarz ds. Dokumentów Stasi (BstU) wraz z Archiwum Federalnym (Bundesarchiv) pracował w okresie sprawozdawczym 2017 i 2018.

Sprawozdanie opisuje wytyczne dotyczące przyszłego procesu włączenia zasobu BStU do struktury BA - silnego partnera, z którym możliwe będzie stawienie czoła wyzwaniom cyfrowego świata. Jahn opisał istotę tego pojęcia w następujący sposób: „Dzięki koncepcji włączenia w nieodległej przyszłości dokumentów Stasi w struktury Archiwum Federalnego, nasze kompetencje, technologia i zasoby będą połączone w taki sposób, aby zabezpieczyć archiwum Stasi na przyszłość. Poprzez włączenie chcemy zapewnić długoterminowe bezpieczeństwo

Wpisany przez Jolanta Leśniewska

niedziela, 16 czerwca 2019 11:51 - Poprawiony wtorek, 18 czerwca 2019 16:50

---

dokumentów i rozszerzyć możliwości ich wykorzystania poprzez szeroką cyfryzację. ”  
Niezbędne inwestycje w archiwizację, budowę i digitalizację mają być podejmowane wspólnie.  
W tym celu zostanie utworzone centrum kompetencyjne w siedzibie Archiwum Dokumentacji Stasi w historycznej lokalizacji centrali Stasi w Berlinie-Lichtenbergu . Tam też odbędzie się rekonstrukcja zniszczonych dokumentów Stasi.

W ramach Archiwum Federalnego powstanie również Archivzentrums zur SED-Diktatur, czyli centrum archiwizacji dyktatury Socjalistycznej Partii Jedności Niemiec, w którym w przyszłości będą mieściły się również dokumenty organów centralnych władz NRD i organizacji masowych w NRD (SAPMO) Stiftung Archiv der Parteien und Massenorganisationen der DDR im Bundesarchiv.

Roland Jahn powiedział również kreśląc misję takiego rozwiązania w przyszłości „Dbanie o ofiary i budowanie pomostu do następnego pokolenia. To jest, i pozostaje misją archiwum”.  
Co dalej? Koncepcja przyszłości dokumentów Stasi będzie omawiana w najbliższych miesiącach w specjalistycznych grupach roboczych różnych frakcji Bundestagu oraz w koalicji rządzącej. Ponadto planuje się szczegółową prezentację i konsultację koncepcji w Komitecie Kultury i Mediów w nadchodzących miesiącach. W ramach Archiwum Federalnego dokumenty Stasi będą jeszcze bardziej zintegrowane ze strukturami służącymi zachowaniu pisanego dziedzictwa kulturowego Niemiec i lepiej osadzone w kontekście całej wiedzy o historii NRD.

Na podstawie: [Übergabe des 14. Tätigkeitsberichts an den Bundestag](#)

Jolanta Leśniewska

AP Płock O/Kutno